

cliënt:	RV&O
contact:	de heer F. Rademaker
adres:	Lange Brinkweg 31-C 3764 AA Soest
omschrijving:	briefrapportage nader onderzoek vleermuizen en steenmarter De Beaufortlaan 24 te Soest
van:	ir. Linda Dresmé
datum:	27 september 2016

Geachte heer Rademakers,

Hierbij ontvangt u onze briefrapportage van het uitgevoerde nader onderzoek naar vleermuizen en steenmarter ter plaatse van de panden aan De Beaufortlaan 24 te Soest. In afbeelding 1 is het onderzochte gebied weergegeven.

Afbeelding 1. Onderzoeksgebied in rood omlijnd (bron: GoogleMaps)

Aanleiding

De aanleiding van dit onderzoek is de voorgenomen sloop van de bestaande bedrijfspanden gevolgd door nieuwbouw. Ten behoeve van de ruimtelijke procedure is een quickscan flora en fauna¹ uitgevoerd, waarbij aanbevolen is om nader onderzoek naar vleermuizen en steenmarter uit te voeren.

¹ Arisz, J. EcoReest. 2016. Verkennend onderzoek Flora- en faunawet ter plaatse van De Beaufortlaan 24 te Soest.

Doel

Het doel van het nader onderzoek naar vleermuizen is om vleermuizen te kunnen vaststellen dan wel uit te kunnen sluiten. De volgende vragen worden beantwoord:

1. Zijn vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en/ of steenmarter aanwezig?
2. Worden vaste verblijfplaatsen aangetast of verstoord?
3. Op welke wijze kunnen effecten worden gemitigeerd of gecompenseerd?
4. Is met de sloop een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig?

Methode nader onderzoek

Uit de Quicksan flora en fauna komt naar voren dat in de directe omgeving van het projectgebied de soorten gewone grootvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, franjestaart en baardvleermuis verwacht kunnen worden. Gek genoeg is de meest voorkomende vleermuissoort gewone dwergvleermuis niet genoemd, maar kan wel verwacht worden. Conform de eerste screening van het vleermuisprotocol is een omgevingscheck uitgevoerd in combinatie met vier onderzoek rondes in de periode juli-augustus-september, waarvan minimaal een ochtendronde. De spreiding van de onderzoeken is conform het vleermuisprotocol en zodanig dat, circa 20 dagen en voor paarverblijfplaatsen 10 dagen, tussen de onderzoekrondes gelegen zijn.

Het nadere onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog met kennis op het gebied van vleermuizen en steenmarter, mevrouw ir L. Dresmé, zie bijlage 1. Het onderzoeksgebied is op 17 juni en en 23 juli 2016 onderzocht op zomerverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen, foerageergebieden en trekroutes van vleermuizen en mogelijke rustplaatsen van de steenmarter. De najaarsrondes zijn uitgevoerd op 1 en 14 september. In tabel 1 zijn de data en weersomstandigheden van de onderzoeken weergegeven. Hierna is de onderzoeksmethode per soortengroep beschreven.

Tabel 1. Bijzonderheden van de veldbezoeken

datum	onderzoek	weersomstandigheden
17-6-2016, 22.00-0.00 uur	Avondronde vleermuizen en steenmarter, foerageergebied, zomerverblijfplaatsen, gewone dwergvleermuis, trekroute	17°C, geen neerslag, windkracht 1-2 Bft
23-7-2016, 3.50- 5.50 uur	Ochtendronde vleermuizen en steenmarter, foerageergebied, zomerverblijfplaatsen, kraamkolonie, trekroute	19°C, geen neerslag, windkracht 2 Bft
1-9-2016, 22.00-00.00 uur	<u>Vleermuizen</u> Late avondronde: foerageergebied, middernachtzwermen/ winterverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen.	15°C, geen neerslag, windkracht 1-2 Bft
14-9-2016, 19.55-21.55 uur	<u>Vleermuizen</u> Avondronde: foerageergebied, winterverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen.	19°C, geen neerslag, windkracht 1-2 Bft

Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform meest recente vleermuisprotocol (2013). Tijdens de veldbezoeken is op basis van zicht en geluid de aanwezigheid van vleermuizen in en rond het projectgebied geïnventariseerd. Op basis van deze onderzoeken is het gebruik van vleermuizen in het gehele projectgebied in kaart gebracht. Met behulp van de batdetectors (Pettersson D230) -een apparaat dat de ultrasone geluiden van vleermuizen omzetten in voor de mens hoorbare frequenties- en Elekon

Batlogger-een apparaat dat de geluiden automatisch opneemt-, zijn de vleermuizen waargenomen. De geluiden zijn geanalyseerd met behulp van Batsound.

Steenmarter

Voor de steenmarter bestaat geen onderzoeksprotocol. De te slopen panden zijn allen aan de binnenzijde onderzocht op sporen en mogelijke rustplaatsen en latrines van de steenmarter. Uit de verspreidingsgegevens van de zoogdiervereniging de steenmarter, blijkt dat de steenmarter pas 10-25 kilometer ten oosten van Amersfoort voorkomt (en verder naar het oosten). Op telmee.nl is wel een waarneming bekend van de steenmarter in de omgeving van Soest. De exacte locatie van de waarnemingen is niet bekend, maar de omgeving van Soest staat niet bekend als leefgebied van de steenmarter. Wel is een melding gedaan van een waarneming van een jonge steenmarter in een parkeergarage in Soest, dit exemplaar bleek in een auto te zijn meegereden vanuit Zuid-Limburg (steenmarters hebben regelmatig een nest in de warme motorkap).

Resultaten

Steenmarter

Sporen van steenmarter zijn niet aangetroffen. De steenmarter wordt niet verwacht, omdat geen spouw in de muren aanwezig zijn en ook geen zolder of afgetimmerde dakdelen. Daarnaast hebben loslopende honden lange tijd het terrein en de panden bewaakt, welke de steenmarter vermijdt. Op basis van de verspreidingsgegevens, het ontbreken van sporen en geschikte inpandige locaties voor de steenmarter kan de aanwezigheid van deze soort met een aan zekerheid aangrenzende waarschijnlijkheid worden uitgesloten.

Vleermuizen

In de ochtend van 23 juli 2016 en is ter plaatste van één van de panden een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis waargenomen, zie afbeelding 2. Een exemplaar zwermde enige tijd nabij de gevel. Tijdens de andere onderzoeksrondes zijn langs de randen van het projectgebied 1-2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Dit beeld herhaalde zich bij elke ronde. De westzijde van het projectgebied werd niet gebruikt als foerageergebied. Tijdens de onderzoeksrondes is nabij de huizen aan de oostzijde (buiten) van het projectgebied baltsende gewone dwergvleermuizen gehoord. Tijdens de late onderzoeksrunde in het najaar zijn geen zwermende dieren aangetroffen. Winterverblijfplaatsen worden vanwege het ontbreken van middernachtzwermen en het ontbreken van een spouw niet verwacht. Daarnaast zijn de panden vanwege het ontbreken van verwarming niet vorstvrij en kunnen winterverblijfplaatsen worden uitgesloten.

Afbeelding 2. Projectgebied met locatie zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis (met ster aangeduid).

Behalve een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis worden geen andere typen verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht. Geconcludeerd kan worden dat met de sloop van de pand met zomerverblijfplaats een vaste verblijfplaats wordt vernietigd en dat een ontheffing van de Flora- en faunawet is vereist. Afbeelding 2 laat de foerageergebieden en zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis zien. Eenmaal is een overvliegende laatvlieger of rosse vleermuis gehoord, maar het geluid was niet duidelijk genoeg om een goede opname daarvan te kunnen maken.

Effecten

Alle gebouwen van het voormalige industrieterreintje worden gesloopt en de bodem wordt vanwege vervuiling gesaneerd waarna 13 woningen worden gebouwd, zie afbeelding 3. Met de sloop van het pand met verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verdwijnt de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Negatieve effecten op populatieniveau worden niet verwacht, omdat het naar verwachting gaat om een zomerverblijfplaats van één mannetje. De zomerverblijfplaats wordt tijdelijk en permanent in viervoud gecompenseerd.

Afbeelding 3. Toekomstige situatie

Planning werkzaamheden

De tijdelijke verblijfplaatsen zijn al gerealiseerd en is tijdig gerealiseerd omdat pas in de zomerperiode de zomerverblijfplaats in gebruik zal worden genomen. Een jaar later zal met de oplevering van de woningen de permanente verblijfplaatsen beschikbaar zijn.

	2016	2017			
	derde kwartaal	eerste kwartaal	tweede kwartaal	derde kwartaal	vierde kwartaal
tijdelijke compensatie	al uitgevoerd				
sloop					
sanering					
nieuwbouw woningen					
gereed permanente compensatie					

Compenserende maatregelen

Binnen het projectgebied wordt met de sloop een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis weggenomen. Deze volgende maatregelen zijn een vertaling van de mitigerende en compenserende maatregelen genoemd in de Soortenstandaard gewone dwergvleermuis. In de Soortenstandaard worden 3 fasen onderscheiden;

1. De maatregelen die vooraf worden genomen;
2. De maatregelen die tijdens de sloop worden genomen;
3. De maatregelen die achteraf moeten worden genomen als vervangende voorziening.

Maatregelen vooraf

Maatregelen vooraf

Met de ontheffingsaanvraag voor vleermuizen worden door het bevoegd gezag als voorwaarde gesteld dat voor de ontheffing compenserende maatregelen vereist zijn, welke vooraf dienen te zijn uitgevoerd. Op 27 september 2016 zijn vier vleermuiskasten ter compensatie van de zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis opgehangen, twee aan een woning (De Beaufortlaan 22) en twee aan een boom in de vliegroute/ foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, zie afbeelding 4. Gekozen is om twee vleermuiskasten aan bomen op te hangen (bij wijze van uitzondering op de voorkeur genoemd in de Soortenstandaard om deze aan bomen op te hangen), omdat de kans op bezetting groter is op een locatie waar regelmatig vleermuizen voorbijvliegen dan op een locatie waar wel gebouwen aanwezig zijn, maar geen vleermuizen voorbijvliegen. Omdat het projectgebied is gelegen in een bosgebied en weinig bebouwing aanwezig is, is gekozen voor twee locaties aan bomen.

Afbeelding 4. Locatie opgehangen vleermuiskasten

Type kast zomerverblijfplaats

De gebruikte vleermuiskasten zijn gemaakt van multiplex met houtbeton en hebben een afmeting van 29 cm in de breedte, 44 cm in de hoogte en een dikte van 9 cm. De vleermuizen hebben maximale houvast, de kast is vanbinnen opgeruwd met houtbeton. De kasten hebben tevens een aangepaste, bewerkte ingang met reliëflaag waardoor de vleermuizen makkelijk naar binnen kunnen. De kasten voldoen aan type A. kleine vleermuiskasten zonder kraamfunctie van de Soortenstandaard voor de gewone dwergvleermuis, zie afbeelding 5. Alle kasten zijn op ruim 3 meter hoogte opgehangen.

Afbeelding 5. Opgehangen kasten ter vervanging van zomerverblijfplaatsen model Vivara Chillon

Maatregelen die tijdens de sloop worden genomen

De maatregelen die tijdens de sloop worden genomen is het vooraf ongeschikt maken van de gevel als verblijfplaats. Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden wordt, door middel van het aanbrengen van gaten in de muren en daarmee het creëren van tocht, voorkomen dat vleermuizen in de gebouwen aanwezig zijn tijdens de sloop. Als voorwaarde geldt dat het ongeschikt maken van de muren uitgevoerd wordt buiten de vorstperiode. Hoewel alleen een zomerverblijfplaats is vastgesteld (en wegens het ontbreken van middernachtzwermen geen winterverblijfplaats wordt verwacht), wordt op basis van het voorzichtigheidsbeginsel te alle tijden rekening gehouden met mogelijk aanwezige vleermuizen.

Nadat de gebouwen ongeschikt gemaakt zijn wordt minimaal 3 dagen voor de daadwerkelijke sloop een nacontrole voor vleermuizen uitgevoerd. De sloop wordt volgens de huidige planning in het eerste kwartaal van 2017 gestart. De nacontrole zal plaatsvinden in een vorstvrije periode voorafgaande (ongeveer 3 dagen) aan de sloop. De nacontrole heeft als doel om vast te stellen dat er inderdaad geen vleermuizen meer in de bebouwing aanwezig zijn en dat het ongeschikt maken zijn doel heeft bereikt. Deze controle wordt uitgevoerd door een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen waarbij de muur/ ruimte achter de boeidelen door middel van een endoscoop wordt geïnspecteerd.

Mocht uit deze nacontrole blijken dat er geen vleermuizen meer in of uit de gebouwen vliegen dan kan begonnen worden met de daadwerkelijke sloopwerkzaamheden. Als uit de nacontrole blijkt dat nog vleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn dan dienen meer gaten gemaakt te worden of gewacht worden totdat de vleermuizen vertrokken zijn. Als blijkt dat niet alle vleermuizen willen vertrekken wordt in overleg met de ter zake kundige bepaald op welke manier begonnen kan worden met de sloop. De sloop vindt plaats nadat de ter zake kundige die de nacontrole uitvoert, schriftelijk akkoord geeft.

Het renoveren wordt begeleid door een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen. Dit betekent niet dat een ter zake kundige op locatie aanwezig moet zijn, maar wel dat deze te allen tijde oproepbaar is als er vleermuizen aangetroffen worden in de bebouwing. Mochten er tijdens de werkzaamheden vleermuizen aangetroffen worden dan worden de werkzaamheden op die locatie per direct gestopt en wordt contact opgenomen met de ter zake kundige. Deze bepaalt op locatie of de werkzaamheden door kunnen gaan of dat aanvullende maatregelen getroffen moeten worden.

Permanente compensatie

In de nieuwe woningen worden vier verblijfplaatsen gerealiseerd doordat vier woningen een toegankelijke spouw voor vleermuizen krijgen, conform § 4.1.9 van de Soortenstandaard voor de gewone dwergvleermuis. In onderstaande afbeelding (6) is met pijlen aangegeven welke muren van de woningen een geschikte spouw krijgen. De pijlen geven aan dat in de spouwmuren elke windrichting is vertegenwoordigd.

Afbeelding 6. Locatie permanente compensatie in de vorm van geschikte en toegankelijk spouw (pijl betekent welke zijde van de muur een geschikte spouw krijgen)

Indien er vragen zijn, verneem ik dat graag.

Met vriendelijke groet,

Ir. Linda Dresmé
Middenduinerweg 81
2082 LC Santpoort-Zuid
06-47570615
Linda@dresmevandervalk.nl

Bijlage 1 Curriculum Vitae

Naam ir. L. Dresmé
Nationaliteit Nederlandse

Persoonlijk profiel

Linda is een deskundig ecooloog en heeft zich gespecialiseerd in het raakvlak tussen bouwprojecten en beschermde flora en fauna.

Opleiding

Afgeronde doctoraal Bosbouw en Bos- en natuurbeheer in Wageningen.
Master Beleid, Communicatie en Organisatie in de eindfase.

Cursussen

Tekenen in ArcMap, en Basisveiligheid VCA (geldig tot 28-9-2019).
Batsound, het opnemen en analyseren van vleermuisgeluiden.

Werkervaring

13 jaar werkervaring bestaande uit:

- 2012-heden, verantwoordelijk ecooloog voor het project A1 Gaasperdammerweg -A6 Havendreef
- 2011-heden, senior ecooloog bij DresmevanderValk
- 2008-2011, bk ruimte & milieu bv als ecooloog.
- 2007, provincie Zuid-Holand (gedetacheerd) als juridisch adviseur groene wetgeving.
- 2003-2007, Envisie BV als projectleider natuurontwikkelingsprojecten.

Algemene kennis en vaardigheden

Nederlands en Engels vloeiend in woord en geschrift, Frans redelijk in woord, goed in geschrift.

Soortenkennis

- Vleermuizen: sinds 8 jaar ca 20-30 vleermuisonderzoeken in stedelijk gebied per jaar; kennis en ervaring opgedaan uit de praktijk en door kennisoverdracht in het veld door lokale andere vleermuisdeskundigen. Bij twijfel over de soort wordt altijd een second opinion gedaan door een andere deskundige, waardoor kennis steeds wordt vergroot.
- Soorten van Laag Nederland: diversen veldonderzoeken naar o.a. rugstreeppad, noordse woelmuis, waterspitsmuis, kleine modderkruiper, bittervoorn en ringslang.
- Ontheffingen aangevraagd voor de Flora- en faunawet: FF/75C/2011/0046; FF/75C/2012/012, FF/75C/2011/0322; FF/75C/2010/0465; FF/75C/2010/1045; FF/75C/2013/0133; FF/75C/2015/0514; FF/75C/2016/0354; FF/75C/2016/0357; FF/75C/2016/0346